

INFORMACIJA O ZAKLJUČIVANJU PROTOKOLA O NAUČNOJ, TEHNIČKOJ I EKONOMSKOJ SARADNJI U OBLASTI POLJOPRIVREDE IZMEĐU MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE CRNE GORE I MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE

Inicijativa za zaključivanje Protokola o naučnoj, tehničkoj i ekonomskoj saradnji u oblasti poljoprivrede potekla je od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore u saradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Sjeverne Makedonije. Cilj ove inicijative je nastavak i unapređenje bilateralne saradnje između dvije države u oblastima koje su ključne za poljoprivredni i ruralni razvoj.

Protokol se naslanja na prethodni dokument iz 2008. godine, pod nazivom "Protokol o naučnoj, tehničkoj i ekonomskoj saradnji u oblasti poljoprivrede između Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede Crne Gore i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Makedonije" koji je prestao da važi 2018. godine. Prethodni Protokol je omogućio razmjenu iskustava, tehničke dokumentacije i saradnju u projektima od značaja za obje države. Njegova primjena uključivala je formiranje Radne grupe koja je koordinisala aktivnosti predviđene Protokolom, što je u praksi dovelo do realizacije više zajedničkih aktivnosti, naročito u oblasti razmjene stručnih kadrova. Njegova implementacija pokazala je značaj formalnog okvira za saradnju, posebno u oblastima poljoprivredne politike, bezbjednosti hrane, razvoja ruralnih sredina i priprema IPARD fondove. Ova iskustva su temelj za nastavak saradnje.

Pozitivni rezultati iz prethodnog perioda motivisali su obje strane da usaglase novi okvir za saradnju kako bi nastavili s uspješnim praksama i proširili oblasti zajedničkog djelovanja.

Zaključivanje novog Protokola proizilazi i iz potrebe da se prodube aktivnosti vezane za zajedničke projekte, regionalnu saradnju, razmjenu znanja i podršku u procesu evropskih integracija.

Zaključivanje Protokola o naučnoj, tehničkoj i ekonomskoj saradnji u oblasti poljoprivrede između Crne Gore i Republike Sjeverne Makedonije od značaja je za unapređenje bilateralnih odnosa u sektoru koji direktno utiče na socioekonomski razvoj ruralnih područja. Ovaj Protokol predstavlja platformu za razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi u oblastima poput zaštite bilja, organske poljoprivrede i ruralnog turizma, omogućavajući prilagođavanje poljoprivredne politike savremenim izazovima.

Razvijanje zajedničkih projekata, poput onih koji se fokusiraju na navodnjavanje, agro-turizam i zaštitu životne sredine, doprinosi stvaranju održivog sistema proizvodnje hrane. Povezivanjem naučno-istraživačkih institucija, Protokol podstiče razvoj inovativnih metoda u poljoprivredi, čime se jačaju kapaciteti za suočavanje s izazovima poput klimatskih promjena i tržišnih fluktuacija.

Dugoročni cilj ovog Protokola je jačanje saradnje u okviru evropskih integracija kroz sinhronizaciju politika u oblasti poljoprivrede, implementaciju IPARD programa i koordinaciju sa relevantnim međunarodnim organizacijama.

PROTOKOL

O naučnoj, tehničkoj i ekonomskoj saradnji u oblasti poljoprivrede između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Sjeverne Makedonije

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Sjeverne Makedonije i
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore (u daljem tekstu: Strane),

uzimajući u obzir korisnost razvoja međuvladinih odnosa;

u cilju jačanja i proširenja saradnje dviju država i razvoja saradnje u oblasti poljoprivrede i
prehrambene industrije i ruralnog razvoja;

uzimajući u obzir sve veću ulogu nauke i tehnologije u savremenoj poljoprivrednoj
proizvodnji i

poštujući principe jednakosti i uzajamne koristi, obje Strane su se složile sljedeće:

Član 1

U oblasti poljoprivrede (hortikultura, stočarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i zaštita bilja),
ruralnog razvoja, veterine, bezbjednosti hrane, prehrambene industrije, vodoprivrede, i
šumarstva, Strane će omogućiti:

- a) Razmjenu naučnih i tehničkih informacija i dokumentacije,
- b) Razmjenu rezultata istraživanja objavljenih i verifikovanih od strane nadležnih
institucija, kao i uspostavljanje neposrednih zajedničkih aktivnosti navedenih
institucija,
- c) Razmjenu genetičkog i biološkog materijala iz oblasti ratarske proizvodnje i
stočarstva,
- d) Organizovanje obuka i stručnog usavršavanja, seminara i konferencija, u jednoj od
dvije države,
- e) Zajednički angažman u pronalaženju i korišćenju mogućnosti za obuku stručnjaka,
učesće na tenderima i realizaciji projekata finansiranih sredstvima međunarodnih
donatora i bilateralne saradnje sa trećim državama,
- f) Podršku i zajedničko angažovanje u kreiranju, pronalaženju sredstava za
finansiranje i realizaciju regionalnih projekata,
- g) Razvoj organizacija proizvođača i udruženja poljoprivrednika,
- h) Razvoj savjetodavnih kancelarija,
- i) Razvoj i podršku organske poljoprivredne proizvodnje,
- j) Razvoj agro i seoskog turizma,
- k) Razmjenu informacija o navodnjavanju i sistemima za navodnjavanje,

- l) Podršku zajedničkim ulaganjima i saradnji dvije države, marketingu u poljoprivredi i zajedničkom nastupu na trećim tržištima,
- m) Razmjenu i saradnju na temu oznaka porijekla, geografskih oznaka i oznaka garantovano tradicionalnih specijaliteta kao i razvoj nacionalnih šema kvaliteta,
- n) Razvoj regionalnih tržišta,
- o) Razmjenu iskustava u agrarnoj politici, spoljnoj trgovini, konkretnim mjerama za podsticanje i zaštitu proizvodnje, poljoprivrede i izvoza poljoprivrednih proizvoda,
- p) Razmjenu iskustava, informacija i zajedničku podršku procesima evropskih integracija koji su u nadležnosti strana,
- q) Koordinaciju saradnje sa nadležnim međunarodnim organizacijama (FAO, OIE, OIE, VTO, EU i dr.),
- r) Razmjenu iskustava, informacija i podršku u pripremi, akreditaciji i implementaciji mjera IPARD programa, kao i ostalih mjera ruralnog razvoja,
- s) Razmjena iskustava, informacija iz oblasti ribarstva i akvakulture;
- t) Razmjenu iskustava, informacija i podršku u pripremi, akreditaciji i implementaciji mjera direktnih plaćanja i u uspostavljanju IAKS sistema,
- u) Razmjenu iskustava, informacija i podršku u pripremi, akreditaciji i implementaciji mjera zajedničke organizacije tržišta,
- v) Rad na uspostavljanju Agencije za plaćanja Crne Gore, organizaciono usklađivanje u skladu s kriterijumima iz Zajedničke poljoprivredne politike uz koordinaciju Agencije za finansisku podršku u poljoprivrede i ruralnom razvoju Republike Sjeverne Makedonije,
- w) Razmjena iskustava, informacija i podrška u implementaciji FADN/FSDN Sistema.

Član 2

U periodu od mjesec dana nakon potpisivanja Protokola, biće formirana zajednička Radna grupa sa zadatkom da kontinuirano prati i podstiče ostvarivanje saradnje iz člana 1 ovog protokola.

Na prvoj sjednici članovi Radne grupe će odlučiti o planu aktivnosti u vezi sa dogovorenim oblastima saradnje.

Radna grupa će održavati redovne sjednice najmanje dva puta godišnje naizmjenično u Republici Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori.

Svaka Strana snosi troškove svojih predstavnika za realizaciju međunarodnih putovanja delegacija u vezi sprovođenja ovog protokola.

Član 3

Za praktičnu implementaciju saradnje predviđene ovim Protokolom, Strane mogu imenovati stručnjake iz oblasti predviđenih članom 1.

Država domaćin treba da bude obaviještena o posjeti stručnjaka najmanje mjesec dana prije njihovog dolaska.

Član 4

Odredbe ovog Protokola ne ograničavaju druge postojeće ili buduće sporazume zaključene između Strana.

Član 5

Ovaj protokol stupa na snagu danom potpisivanja, i zaključuje se na neodređeni vremenski period.

Svaka strana može u bilo kom trenutku drugoj Strani uputiti diplomatskim putem pisano obavještenje drugoj Strani o svojoj namjeri da raskine ovaj Protokol, koji će prestati da važi 30 dana od dana prijema takvog obavještenja. Raskid Protokola neće uticati na realizaciju već započetih projekata tokom implementacije.

Ovaj Protokol može biti izmijenjen u bilo kom trenutku, uz pisanu saglasnost obje Strane.

Sačinjeno u _____, dana _____ godine, u dva originalna primjerka, svaki na makedonskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju, engleski tekst će imati prednost.

Za Ministarstvo
poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Republike Sjeverne Makedonije

Cvetan Tripunovski
ministar

Za Ministarstvo
poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Crne Gore

Vladimir Joković
ministar

PROTOCOL
for scientific, technical and economic cooperation in the area of agriculture
between
Ministry of Agriculture, Forestry and Water Economy
of the Republic of North Macedonia and
Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management
of Montenegro

The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Economy of the Republic of North Macedonia and the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Economy of Montenegro (hereinafter referred to as “Parties”),

having regard to the benefit of the development of intergovernmental relations;

with a view to strengthening and extending the cooperation between the two countries and the development of cooperation in the area of agriculture, food industry and rural development;

having regard to the growing role of science and technology in modern agricultural production and

abiding by the principles of equality and mutual benefit, the two Parties have agreed to the following:

Article 1

In the area of agriculture (horticulture, animal husbandry, pomiculture, viticulture and plant protection), rural development, veterinary medicine, food safety, food industry, water economy and forestry, the Parties may enable:

- a) Exchange of scientific and technical information and documentation;
- b) Exchange of research results published and verified by the authorized institutions, as well as establishing direct joint activities of the said institutions;
- c) Exchange of genetic and biological material from plant production and animal husbandry;
- d) Organizing trainings and professional development, seminars and conferences, in one of the two countries;
- e) Joint engagement in finding and using opportunities for training experts, participation in tenders and implementation of projects financed with funds from international donors and bilateral cooperation with third countries;
- f) Support and joint engagement in developing, securing funds for financing and implementing regional projects;
- g) Development of producers' organizations and farmers' associations;
- h) Development of the advisory offices;
- i) Development and support of organic agricultural production;
- j) Development of agro and rural tourism;
- k) Exchange of information on irrigation and irrigation systems;
- l) Support to joint ventures and cooperation between the two countries, marketing in agriculture and joint participation in third markets;
- m) Exchange and cooperation in topics such as designations of origin, geographical indications and indications of guaranteed traditional specialties, as well as development of national quality schemes;
- n) Development of regional markets;
- o) Exchange of experience in agricultural policy, foreign trade, specific measures to promote and protect production, agriculture and export of agricultural products;

- p) Exchange of experience, information and joint support of European integration processes that are under the competence of line ministries;
- q) Coordination of cooperation with competent international organizations (FAO, OIV, RES, WTO, EU, etc.);
- r) Exchange of experience, information and support in the preparation, accreditation and implementation of measures from the IPARD program, as well as other measures for rural development;
- s) Exchange of experience, information in the field of Fisheries and Aquaculture;
- t) Exchange of experience, information and support in preparation, accreditation and implementation of measures for direct payment and establishment of the IAKS system;
- u) Exchange of experience, information and support in preparation, accreditation and implementation of joint measures for market regulation;
- v) Activities for the establishment of Agency for Payment Operations of Montenegro, organizationally coordinated in accordance with the criteria of the Common Agricultural Policy, with the coordination of the Agency for Financial Support in Agriculture and Rural Development of the Republic of North Macedonia;
- w) Exchange of experience, information and support in the implementation of FADN/FSDN system.

Article 2

Within a period of one month after the signing of the Protocol, a joint Working Group shall be established, with the task of continuously monitoring and promoting the implementation of the cooperation referred to in Article 1 of this Protocol.

At the first session, the members of the Working Group shall decide on the plan of activities related to the agreed areas of cooperation.

The working group shall hold regular sessions at least twice a year alternately in the Republic of North Macedonia and Montenegro.

The expenses for international travels of delegations in relation to the implementation of activities within this Protocol shall be borne by each party for its representatives.

Article 3

For the practical implementation of the cooperation provided for in this Protocol, the Parties will appoint experts in the areas stipulated in Article 1.

The host country should be informed about the visit of the experts at least one month before their arrival.

Article 4

The provisions of this Protocol shall not limit other existing or future agreements concluded between the Parties.

Article 5

This Protocol will come into effect on the day of its signing, and it will be valid for indefinite period of time.

Any Party may at any time submit a written notice to the other Party of its intention to terminate the Protocol, through diplomatic channels which would cease to have effect 30 days after the day of receipt such notification. Termination of the Protocol would not affect the realisation of the projects already started during the implementation period.

This Protocol may be amended at any time, upon written consent of both Parties.

Done at _____, on _____ (year), in two original copies in Macedonian, Montenegrin and English languages, wherein all texts shall be equally authentic. In case of differences in interpretation, the English text shall prevail.

For the Ministry of Agriculture, Forestry
and Water Economy of

the Republic of North Macedonia

Cvetan Tripunovski

Minister

For the Ministry of Agriculture, Forestry
and Water Management of

Montenegro

Vladimir Jokovic

Minister

ПРОТОКОЛ

за научна, техничка и економска соработка во областа на земјоделството
помеѓу

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
на Република Северна Македонија и

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
на Црна Гора

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Црна Гора (во понатамошниот текст „Страни“),

земајќи ја предвид придобивката од развојот на меѓувладините односи;

со цел зајакнување и проширување на соработката помеѓу двете земји и развојот на соработката во областа на земјоделството, прехранбената индустрија и руралниот развој;

земајќи ја предвид растечката улога на науката и технологијата во современото земјоделско производство и

почитувајќи ги начелата на еднаквост и взаемна корист, двете Страни се согласија за следното:

Член 1

Во областа на земјоделството (градинарството, сточарството, овоштарство, лозарство и заштита на растенија), руралниот развој, ветеринарство, безбедноста на храна, прехранбената индустрија, водостопанството и шумарството, Страните ќе овозможат:

- a) Размена на научни и технички информации и документација;
- b) Размена на резултати од истражувањата публикувани и верификувани од страна на овластените институции, како и воспоставување директни заеднички активности на споменатите институции;
- c) Размена на генетски и биолошки материјал од областа на растителното производство и сточарство;
- d) Организирање на обуки и стручно усовршување, семинари и конференции, во една од двете земји;
- e) Заеднички ангажман во изнаоѓање и користење на можности за обука на стручни лица, учество на тендери и реализација на проекти финансирани со средства од меѓународни донатори и билатерална соработка со трети земји;
- f) Поддршка и заеднички ангажман во креирањето, пронаоѓањето на средства за финансирање и реализација на регионални проекти;
- g) Развој на организации на производители и здруженија на земјоделците;
- h) Развој на советодавните служби;
- i) Развој и поддршка на органско земјоделско производство;
- j) Развој на агро и селскиот туризам;
- k) Размена на информации за наводнување и системи за наводнување;
- l) Поддршка на заедничките вложувања и соработка помеѓу двете земји, маркетинг во земјоделството и заеднички настап на трети пазари;
- m) Размена и соработка на тема ознаки на потекло, географски ознаки и ознаки на загарантирани традиционални специјалитети, како и развој на национални шеми за квалитет;
- n) Развој на регионални пазари;

- o) Размена на искуства во земјоделската политика, надворешно - трговската размена, специфични мерки на поттикнување и заштита на производството, земјоделството и извозот на земјоделски производи;
- p) Размена на искуства, информации и заедничка поддршка на Евроинтеграциски процеси кои се во надлежност на ресорните министерства;
- q) Координација на соработката со надлежни меѓународни организации (ФАО, ОИВ, ОИЕ, СТО, ЕУ и други);
- r) Размена на искуства, информации и поддршка во подготовката, акредитацијата и спроведувањето на мерките од ИПАРД програмата, како и други мерки за рурален развој;
- s) Размена на искуства, информации во областа на рибарството и аквакултурата;
- t) Размена на искуства, информации и поддршка во подготовка, акредитација и имплементација на мерки за директно плаќање и воспоставување на IAKS системот;
- u) Размена на искуства, информации и поддршка во подготовка, акредитација и имплементација на заеднички мерки за регулирање на пазарот;
- v) Активности за формирање на Агенција за платен промет на Црна Гора, организациски координирана согласно критериумите од Заедничката земјоделска политика, со координација на Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој на Република Северна Македонија;
- w) Размена на искуства, информации и поддршка при имплементација на ФАДН/ФСДН.

Член 2

За период од еден месец по потпишувањето на Протоколот, ќе се формира заедничка Работна група, со задача континуирано да ја следи и поттикнува реализацијата на соработката спомената во член 1 од овој Протокол.

На првата седница членовите од Работната група ќе одлучат за планот на активности во врска со договорените области на соработката.

Работната група ќе одржува редовни седници најмалку два пати годишно наизменично во Република Северна Македонија и Црна Гора.

Трошоците за меѓународните патувања на делегациите во врска со спроведувањето на активности во рамките на овој Протокол ќе ги сноси секоја страна за своите претставници.

Член 3

Заради практична реализација на соработката предвидена со овој Протокол, Страните ќе назначуваат стручни лица од областите предвидени во Член 1.

Земјата домаќин треба да биде информирана за посетата на стручните лица најмалку еден месец пред нивното пристигнување.

Член 4

Одредбите од овој Протокол нема да ги ограничат другите постоечки или идни договори склучени меѓу Страните.

Член 5

Овој Протокол ќе стапи на сила со денот на неговото потпишување и ќе важи неопределено време. Секоја Страна може во секое време да поднесе писмено известување до другата Страна за нејзината намера да го раскине Протоколот, преку дипломатски канали, што ќе престане да важи 30 дена по денот на приемот на таквото известување. Прекинувањето на Протоколот нема да влијае на реализацијата на веќе започнатите проекти во периодот на имплементација. Овој Протокол може да биде изменет во секое време, по писмена

согласност од двете страни. Составено на _____, на _____ (година), во
два оригинални примероци на македонски, црногорски и англиски јазик, при што сите текстови се
подеднакво автентични. Во случај на разлики во толкувањето, преовладува англискиот текст.

за Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство на
Република Северна Македонија

Цветан Трипуновски

министер

за Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство на
Црна Гора

Владимир Јоковић

министер
